

зокрема, мізерна оплата роботи практикуючих юристів, які залучаються до оцінювання письмових робіт. Значне збільшення кількості студентів-юристів за останні роки позначилося на зростанні рівня безробіття серед юристів, особливо молодих випускників-асесорів.

Позитивною ознакою підготовки німецьких правників є активна співпраця вишів з юридичними факультетами зарубіжних держав. Німецькі університети мають партнерські угоди з університетами Австрії, Австралії, Великої Британії, Італії, США, Франції тощо. Це дозволяє готувати фахівців для роботи в міжнародних організаціях та установах.

Варто звернути увагу на той факт, що за таких проблем у розвитку юридичної освіти в сучасній Німеччині, її рівень є достатньо високим. А це, в свою чергу, дозволяє готувати висококваліфікованих фахівців, рівень яких відповідає вимогам державного управління.

Література

1. Бабич І. Становлення порівняльного правознавства як науки та навчальної дисципліни: історичний аналіз / І. Бабич // Юридична Україна. – 2006. – № 11. – С. 17-19.

2. Порівняльне правознавство: навч. посіб. / О.О. Погрібний [та ін.]; заг. ред. О.Н. Ярмиш. – Х.: ХНУВС, 2006. – 296 с.

УДК 340:378.14 (043.2)

Ткаченко А.О., Романович І.І., студенти,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Головка С.Г., к.і.н., доцент

ЮРИДИЧНА ОСВІТА У НЕПРОФІЛЬНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

В Україні до найпопулярніших та затребуваних відносяться юридичні професії. Підготовку майбутніх правників на сучасному етапі здійснюють юридичні факультети та інститути державних і приватних вищих навчальних закладів. На сьогодні в Україні юристів готують 200 ВНЗ, до прикладу, у Німеччині – лише 44.

Особливої уваги заслуговує питання підготовки юристів приватними навчальними закладами та непрофільними ВНЗ. Недержавні виші, отримавши ліцензію, запрошують на навчання усіх бажаючих отримати вищу юридичну освіту. якість наданих освітніх послуг може бути навіть високою, а от рівень знань студентів дуже часто є нижчим за середній. Студент у такому навчальному закладі вчиться доти, доки платить за навчання, хоча, безперечно, є й досить успішні в навчанні студенти.

Непрофільні державні заклади мають певну кількість бюджетних

місць, бо держава неохоче витрачає кошти для підготовки майбутніх юристів неналежної професійної кваліфікації. Держава здійснює діагностику рівня вищої освіти за допомогою вимірів значень показників якості освіти, що набувається студентом, та визначає ступінь їх відповідності значенням, встановленим Державним стандартом вищої освіти. У світі і, частково в Україні, сформовано загальні стандарти юридичних професій (правила поведінки, етики суддів, прокурорів, адвокатів тощо). Стандарти «бакалавр» та «магістр» права мають затверджуватися Кабінетом Міністрів України та враховувати особливості і специфіку професійних стандартів, оскільки кожна правова система запроваджує такі стандарти крізь призму власної історії держави та права. До цього часу такі стандарти не розроблено і не затверджено. У непрофільних вузах навчання зводиться до того, що студентів навчають тому, що вміють і знають викладачі, виходячи з можливостей ВНЗ, а не загальнодержавних потреб і вимог.

Ще однією особливістю є те, що деякі непрофільні ВНЗ здійснюють юридичне навчання, а не юридичну освіту. Юридичне навчання є засобом, за допомогою якого досягається результат професійної юридичної освіти; він є змістом і структурою навчальної інформації, що сприймається студентом, відображається у освітньо-професійних програмах підготовки, навчальних планах, програмах навчальних дисциплін, підручниках, посібниках та ін. До змісту юридичного навчання відносять комплекс практичних задач, завдань і вправ, що забезпечують формування професійних і навчальних умінь і навичок, первинного досвіду професійної юридичної діяльності. Зміст юридичної освіти, що відображається у освітньо-кваліфікаційних характеристиках фахівців-юристів, є бажаним результатом, якого повинна досягти особа в процесі юридичної освіти і який полягає в оволодінні нею системою професійних компетентностей, юридичних знань, умінь і навичок, досвідом практичної юридичної діяльності.

Невід'ємною складовою становлення майбутнього юриста є формування у нього професійної правосвідомості. У правовій свідомості майбутніх юристів закріплюються уявлення про правові принципи регулювання суспільних відносин. На відміну від інших форм суспільної свідомості, правова свідомість конкретизує політичні ідеї і моральні норми в категоріях юридичних прав і обов'язків особистості. Правосвідомість, як система уявлень та ідей, почуттів і емоцій, виражає ставлення людини чи суспільства до чинного законодавства, права, а також до діяльності особистості, яка пов'язана з правом. У правовій свідомості відображається ставлення суб'єкта до права, юридичної практики, діяльності та поведінки інших суб'єктів правовідносин, їх оцінка. Не можна погодитися з думкою, що формування професійної правосвідомості в повній мірі можливе лише в профільних юридичних вишах. Слід зважати на те, що головну роль у

становленні правосвідомості студентів відіграють саме конкретні викладачі, які починаючи з першого курсу, поступово формують їх правову культуру.

Специфіка навчання на юридичних спеціальностях значно відрізняється від навчання на технічних, економічних чи педагогічних. Юридичні факультети непрофільних ВНЗ рідко можуть приймати автономні рішення щодо системи поточного і підсумкового контролю знань студентів. Здебільшого такі рішення приймаються вченими радами відповідних університетів і не можуть бути змінені вченими радами юридичних факультетів. Недосконалою є також структура і обсяг навантаження викладачів. Негативну роль у якості підготовки юристів відіграє надмірна орієнтація на самостійну роботу, зменшення кількості аудиторних занять зі студентами. Юридична діяльність полягає у майстерності переконувати у своїй правоті, вишукувати прогалин у позиції опонента, гра на суперечностях у доказах тощо. Механічне зменшення аудиторних занять для майбутніх правників є необґрунтованим. Важко організувати проведення студентських дебатів, судових засідань в аудиторіях з кількістю студентів 25 осіб і більше. Це є досить проблематичним і не дозволяє об'єктивно оцінити рівень засвоєння начального матеріалу, комунікативні здібності і психологічні особливості кожного студента.

З переходом України до Болонської системи освіти з'явилися нові надії на позитивні зрушення у системі юридичної освіти [2]. Більшість викладачів ВНЗ юридичної спеціалізації вважають доцільним повернути усну форму проведення іспитів. Це дасть змогу уникнути використання студентами сторонніх допоміжних засобів, зробить відкритим процес оцінювання успішності студентів, зменшить випадки корупційної складової, розвиватиме у них мовні навички, уміння переконувати і бути зрозумілим при цьому [1]. Зміни у вищій юридичній освіті мають стати важливим кроком до побудови в Україні громадянського суспільства та створення правової держави.

Література

1. Касперович П. Гуманізм у підготовці працівників-юристів України / П. Касперович // Актуальні проблеми формування національної самосвідомості під час навчання у вищих навчальних закладах. – 2008. – № 10. – С. 103-108.

2. Концепція розвитку юридичної освіти в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.univer.km.ua/doc/koncepc.htm>.